

ИВАН ВАЗОВ

НА КОМ

chitanka.info

Отселе я вижу потоков
рожденье
И грозное первых обвалов
движение.

Пушкин

*Оставих ви без горест, о, весели долини,
ливади миризливи и сенчести градини:
високо, към небето стреми се моят кон.
Аз чувствавам се близко до светлий небосклон.
А ямите бездънни ми зоят под краката
и буките столетни шумтят в дълбочината.
На пътя ми въз върха висок, пустинен, див
бял облак се изпречва кат призрак странен, жив
и движи се, и мърда над стръмнините крути,
като кораб въздушен с платната си надути.*

*Зад мен, пред мен се вдигат плешивите глави
на ридове, покрити със папър и треви;
ветрищата играят и конят ми послушни
по стръмнината пъпли с извивки лъкатушни.
Пред взора ми омаян, от север и от юг,
на всякоя минута изпъква изглед друг
и нови хоризонти, и небеса по-ясни,
и видове чудесни, един от друг по-красни,
гори, поля, долини се сливат в чуден цвят,
хармония и хубост, и тишина навред!*

*Но ето ме на върха и вихърът мъгляви
пред мен кат сън премина, простора ми остави.
О, чудо! О, картина! Кацнал на тез скали —
на тоз престол грамаден на бури и орли, —*

*аз гледам в далний север, през степите сълливи,
премрежения призрак на Дунава светливи;
на юг се очъртава сред океан злато
на Витоша гигантска сърдитото чело;
зад нея снежна Рила огромни вдига плещи,
а по-далеч се мяркат Родопите зловещи.*

*А още по-нататък аз жадно впивам взор
и хвъркам със душата през синия простор
в оназ страна печална и сродна, и прекрасна,
де мойте братя пъшкат в неволя най-ужасна.
Забравени от нази, от бога, от светът,
на мстителния варвар те падат под гневът.
И виждам там при Вардар, шумливи и кристални,
окови и тъмници, и образи страдални,
очи, ръце, напразно обърнати към нас!
О, братя македонци, поклон горещ на вас!*

*Един сред тез пространства, избягнал от светът,
на тез пустини неми понятен ми й гласът.
Свидетели безсмъртни на векове минали,
аз в тях чета, разбирам кат в някои скрижали
на мирови преврати дълбоките следи
и славата геройска на нашите деди.
И в облаците, дето на върха там се трупат
кат ято сиви орли, накацали въз трупът,
аз видя сенки сродни и духове безчет,
слезнали от небето за тоя долен свет.*

*Пред мойте очи будни, пред моят ум крилат
от призраци и мисли минува рой познат;
миналите епохи с сегашната се срещат,
събития стари, нови в едно се кадро смещат
на робството при стона ехти лобедний звук,
юнаци, мъченици ведно възкръсват тук:
при Крума стои Ботев, при слепият Иваца
е Левски, герой разпнат: при Симеона каца*

*орелът руски; Гурко със Самуила там
ведно летят и водят дружините насам...*

*Оттук окото волно презгради не намира.
Вселената пред мене покорно се простира.
Душата гордо диша. От тия планини
умът към нещо светло, голямо се стреми;
и както тез могили без трънъе и без храсти,
душата ми е чиста от зависти и страсти
и пълна с упоенъе, забравя за светът,
при туй величъе няма утихнува ядът,
и само ветровете — въздушни буйни орди,
от връх на връх пренасят напевите си горди.*

*Приветствувам ви сладко, далечни висини —
Амбарице, Купено, в лазурни глъбини
челата си забили безгласни великани,
мен родствени и близки, със облаци венчани.
Картините ви дивни познати са на мен,
те спомени възбуждат свещени тоя ден
за дни хвъркати, красни, кога с другари млади
като сърни летяхме над бездни, водопади
и от хълмите голи ветрищата със вой
отнасяха кат плячка далеч калпака мой.*

*Минаха веч години от туй щастливо време.
Ала и днес духът ми, кат хвърля всяко бreme,
крилат лети, играе в лазура и светлика
над твоите обаятия, о, планино велика!
Аз жадно се опивам с безкрайния ти шир,
с жителний ти въздух, с дълбокия ти мир,
със твоят вид чудесни, със твойта дива хубост,
със твоята свобода и девственост, и грубост,
и кат орела диви — твой домакин крилат,
аз гордо поглед хвърлям над всички долен свят.*

Берковица, 1880

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.